

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Wikibase jako nástroj pro tvorbu a sdílení propojených otevřených dat

Linda Jansová, Lenka Maixnerová, Petra Šťastná

linda.jansova@nkp.cz, lenka.maixnerova@nkp.cz, petra.stastna@nkp.cz

Národní knihovna ČR

Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2024

Národní archiv, 27. listopadu 2024

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Tato prezentace online

<https://tinyurl.com/akm-2024-wikibase>

Databáze v Národní knihovně ČR

typy databází:

- bibliografické
- autoritní
- faktografické

 hlavní způsob zpřístupnění:

<https://aleph.nkp.cz/>

nyní již zastaralý systém i formát dat (MARC 21)

- (*fulltextové*)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Otevřená data

nezbytný předpoklad pro **propojená** otevřená data

<https://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/otevrena-data>

<https://www.en.nkp.cz/about-us/professional-activities/open-data>

 viz naše předchozí příspěvky:

<https://www.skipcr.cz/dokumenty/otevrena-data-v-nk-cr-v-roce-2023>

<https://www.skipcr.cz/dokumenty/otevirani-dat-v-nk-cr-v-roce-2022>

<https://www.skipcr.cz/dokumenty/otevrena-data-v-nk-cr-v-knihovnach-ve-svete> (rok 2021)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Výzkumný záměr Propojená otevřená data

na léta 2024 až 2028

základní informace na portálu Informace pro knihovny:

<https://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/propojena-data/propojena-otevrena-data-jako-oblast-vyzkumu-v-narodni-knihovne-cr>

 více informací:

***Budoucnost katalogizace: přechod z MARC 21 k propojeným datům
v českých knihovnách***

(zítrější přednáška Lenky Maixnerové)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Pětihvězdičková propojená data

★ Available on the web (whatever format) *but with an open licence, to be Open Data*

★★ Available as machine-readable structured data (e.g. excel instead of image scan of a table)

★★★ as (2) plus non-proprietary format (e.g. CSV instead of excel)

★★★★ All the above plus, Use open standards from W3C (RDF and SPARQL) to identify things, so that people can point at your stuff

★★★★★ All the above, plus: Link your data to other people's data to provide context

<https://www.w3.org/DesignIssues/LinkedData>

(červenec 2006, tedy žádná horká novinka, ale časem prověřený koncept)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Resource Description Framework

první veřejný návrh: **říjen 1997**

<https://www.w3.org/press-releases/1997/rdf-draft/>

první doporučení W3C: **únor 1999**

<https://www.w3.org/TR/1999/REC-rdf-syntax-19990222/>

další verze specifikace: **únor 2004 a únor 2014**

<https://www.w3.org/RDF/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

id.loc.gov

Archive.org: poprvé
sklizeno v **lednu 2009**

první datová sada
publikována
v **dubnu/květnu 2009**

<https://web.archive.org/web/20090130071233/https://id.loc.gov/>

<https://web.archive.org/web/20150907182024/http://id.loc.gov/static/presentations/kford-id-saco-ala-2010.pdf>

https://en.wikipedia.org/wiki/Library_of_Congress_Linked_Data_Service

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Wikidata

spuštění: říjen 2012

<https://en.wikipedia.org/wiki/Wikidata>

yní téměř 115 milionů položek

English Not logged in Talk Contributions Create account Log in

Main Page Discussion Read View source View history Search Wikidata

Welcome to Wikidata

the free knowledge base with 114,580,740 data items that anyone can edit.

Introduction • Project Chat • Community Portal • Help

Want to help translate? Translate the missing messages.

Welcome!

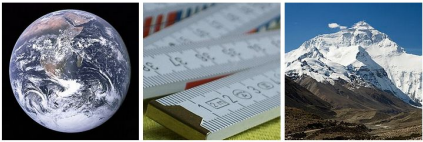
Wikidata is a free and open knowledge base that can be read and edited by both humans and machines.

Wikidata acts as central storage for the **structured data** of its Wikimedia sister projects including Wikipedia, Wikivoyage, Wiktionary, Wikisource, and others.

Wikidata also provides support to many other sites and services beyond just Wikimedia projects! The content of Wikidata is available under a free license , exported using standard formats, and can be interlinked to other open data sets on the linked data web.

Learn about data

New to the wonderful world of data? Develop and improve your data literacy through content designed to get you up to speed and feeling comfortable with the fundamentals in no time.

Item: *Earth* (Q2)   Property: *highest point* (P610)   custom value: *Mount Everest* (Q513)

Get involved

For a complete starters' guide, visit the **community portal**.

Learn about Wikidata

- What is Wikidata? Read the **Wikidata introduction**.
- Explore Wikidata by looking at a featured showcase item for author **Douglas Adams (Q42)**.
- Get started with Wikidata's **SPARQL query service**.

Contribute to Wikidata

- Learn to edit Wikidata: follow the **tutorials**.
- Work with other volunteers on a subject that interests you: **join a WikiProject**.
- Individuals and organizations can also **donate data**.

Current highlights

- Oceania (Q55643) (pictured)
- Oreshnik (Q131301098)
- GNX (Q131279728)
- Gintautas Paluckas (Q12655545)
- Raymond A. Rocco (Q131301240)
- Scott Turner (Q7437419)
- Lori Chavez-DeRemer (Q115522128)

<https://www.wikidata.org/>

Data ve strojům srozumitelné podobě na příkladu Wikidat

Details

Each Item or Property has a persistent [URI](#) made up of the Wikidata concept namespace and the Item or Property ID (e.g., [Q42](#), [P31](#)) as well as concrete data that can be accessed by that Item's or Property's data [URL](#).

The namespace for Wikidata's data about entities is <https://wikidata.org/wiki/Special:EntityData>.

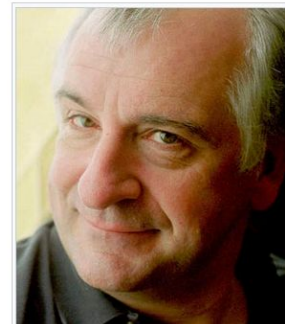
Appending an entity's ID to this prefix (you can use `/entity/` for short) creates the abstract (format-neutral) form of the entity's data URL. When accessing a resource in the Special:EntityData namespace, the special page applies [content negotiation](#) to determine the output format. If you opened the resource in a browser, you'll see an HTML page containing data about the entity, because web browsers prefer HTML. However, a linked-data client would receive the entity data in a format like JSON or RDF – whatever the client specifies in its HTTP `Accept:` header.

For example, take this *concept URI* for Douglas Adams – that's a reference to the real-world person, not to Wikidata's concrete description:

```
http://www.wikidata.org/entity/Q42
```

As a human being with eyes and a browser, you will likely want to access data *about* Douglas Adams by using the concept URI as a [URL](#). Doing so triggers an HTTP redirect and forwards the client to the data URL that contains Wikidata's data *about* Douglas Adams: <https://www.wikidata.org/wiki/Special:EntityData/Q42>.

When you need to bypass content negotiation, say, in order to view non-HTML content in a web browser, you can specify the format of the entity data by appending the corresponding extension to the data URL; examples include `.json`, `.rdf`, `.ttl`, `.nt` or `.jsonld`. For example, <https://www.wikidata.org/wiki/Special:EntityData/Q42.json> gives you Item Q42 in JSON format.

Meet Q42

https://www.wikidata.org/wiki/Wikidata:Data_access

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Trojice podmět * přísudek * předmět

Subjekt	Predikát (vlastnost)	Objekt (hodnota)
URI	URI	URI
http://www.wikidata.org/entity/Q42 Douglas Adams	http://www.wikidata.org/entity/P31 instance (čeho)	http://www.wikidata.org/entity/Q5 člověk
URI	URI	něco jiného než URI
http://www.wikidata.org/entity/Q42 Douglas Adams	http://www.wikidata.org/entity/P569 datum narození	11 March 1952

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Formát JSON 1/2

<https://www.wikidata.org/entity/Q42?format=json>

přesměrování

<https://www.wikidata.org/wiki/Special:EntityData/Q42.json>

JSON Surová data Hlavičky

Uložit Kopírovat Sbalit vše Rozbalit vše (pomalé) Filtr JSON

▼ entities:

▼ Q42:

pageid:	138
ns:	0
title:	"Q42"
lastrevid:	2276582167
modified:	"2024-11-18T14:57:56Z"
type:	"item"
id:	"Q42"
▼ labels:	
	"ar"
	"دوڭلاس آدامز"
	"ary"
	"دوڭلاس آدامز"
	"arz"
	"دوڭلاس آدامز"
	"az"
	"Duqlas Noel Adams"
	"azb"
	"داڭلاس آدامز"
▼ ba:	
language:	"ba"
value:	"Дуглас Адамс"

Formát JSON 2/2

```
▼ P569 :
  ▼ 0:
    ▼ mainsnak:
      snaktype: "value"
      property: "P569"
      hash: "27f538a50ad110d1e6716c972f5f0ac24ca17430"
      datavalue:
        ▼ value:
          time: "+1952-03-11T00:00:00Z"
          timezone: 0
          before: 0
          after: 0
          precision: 11
          calendarmodel: "http://www.wikidata.org/entity/Q1985727"
        type: "time"
      datatype: "time"
    type: "statement"
  id: "q42$D8404CDA-25E4-4334-AF13-A3290BCD9C0F"
  rank: "normal"
```

<https://www.wikidata.org/wiki/Special:EntityData/Q42.json>

Formát TTL 1/2

v:426df9023763f08b066f4478480f44cd a wikibase:TimeValue ;

wikibase:timeValue "1952-03-11T00:00:00Z"^^xsd:dateTime ;

wikibase:timePrecision "11"^^xsd:integer ;

wikibase:timeTimezone "0"^^xsd:integer ;

wikibase:timeCalendarModel <<http://www.wikidata.org/entity/Q1985727>> .

<https://www.wikidata.org/wiki/Special:EntityData/Q42.ttl>

Formát TTL 2/2

@prefix rdf: <<http://www.w3.org/1999/02/22-rdf-syntax-ns#>> .

@prefix xsd: <<http://www.w3.org/2001/XMLSchema#>> .

@prefix ontolex: <<http://www.w3.org/ns/lemon/ontolex#>> .

@prefix dct: <<http://purl.org/dc/terms/>> .

@prefix rdfs: <<http://www.w3.org/2000/01/rdf-schema#>> .

@prefix owl: <<http://www.w3.org/2002/07/owl#>> .

@prefix wikibase: <<http://wikiba.se/ontology#>> .

@prefix skos: <<http://www.w3.org/2004/02/skos/core#>> .

@prefix schema: <<http://schema.org/>> .

Formát RDF/XML

```
-<rdf:Description rdf:about="http://www.wikidata.org/entity/statement/q42-D8404CDA-25E4-4334-AF13-A3290BCD9C0F">
  <rdf:type rdf:resource="http://wikiba.se/ontology#Statement"/>
  <rdf:type rdf:resource="http://wikiba.se/ontology#BestRank"/>
  <wikibase:rank rdf:resource="http://wikiba.se/ontology#NormalRank"/>
  <ps:P569 rdf:datatype="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#dateTime">1952-03-11T00:00:00Z</ps:P569>
  <ps:P309 rdf:resource="http://www.wikidata.org/value/420d19025705108b0001478400144cd"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/355b56329b78db22be549dec34f2570ca61ca056"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/a02f3a77ddd343e6b88be25696b055f5131c3d64"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/87dfb64c99ab2c706c135e0110f57d1ba58d67eb"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/3bc90af5225a0b1248b3362e911577073e904e20"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/b460d7e5cae668698a5dfe74198df6632fe7231d"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/28af4e1131157dbbb2a5bbae189519a22e7d2b79"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/fcdddce2cc4540a613b0b8c0e5d2bbd2cc5704a9"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/162d5556b3c48733c6c27b4cddcb99bc86f4bf70"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/bab32d323b6c92d91ff7d0c4707346012900761b"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/0d9f07c561f61776c61a026473508c535af28267"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/dc42b8fb4c89807fe07a74ee933d45e4ba6353a1"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/7571c014841534580d357bfbcb652e23c8dfe6f76"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/a3feaf25fa95c4893bc1dc74ca6d884bc37c2723"/>
  <prov:wasDerivedFrom rdf:resource="http://www.wikidata.org/reference/3780b8d878be9297899f30beb767bf408acbbd4a"/>
</rdf:Description>
```

<https://www.wikidata.org/wiki/Special:EntityData/Q42.rdf>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Proč Wikibase

propojená otevřená data

hotový nástroj, nikoliv pouze framework (jako např. Apache Jena:
<https://jena.apache.org/>)

záruka **dalšího vývoje a podpory** (stroj pohánějící Wikidata)

snadná propojitelnost s **Wikidaty**

možnost efektivní **kombinace ručního a strojového vkládání dat**

spolupráce s projekty Wikimedia nejen čistě v obsahové rovině (2023:
memorandum o spolupráci mezi Národní knihovnou ČR a spolkem
Wikimedia ČR)

již dřívější zkušenosti přímo s Wikibase: <https://authority.wikimedia.cz/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Wikibase Cloud

<https://www.wikibase.cloud/>

provozuje jej Wikimedia Deutschland

až šest instancí v rámci jednoho uživatelského účtu

vše zdarma

využitelné pro testovací účely i ostrý provoz

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Výhody

cloudové řešení (není nutná vlastní instalace MediaWiki, Wikibase a dalších rozšíření), tj. rychlý start

zálohování zajišťuje Wikimedia Deutschland

aktivní komunita v telegramové skupině Wikibase.Cloud
možnost zpřístupnit Wikibase pro **editaci** jenom někomu

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nevýhody

některá **rozšíření a funkce z Wikidat** nejsou k dispozici
není přístup na **příkazovou řádku**

roztríštěná dokumentace (Wikidata, Wikibase obecně, Wikibase Cloud)

archiv **telegramové skupiny** pouze pro členy (forma chatu, tj. nepříliš
pohodlné zpětné vyhledávání informací)

méně aktivní **elektronická konference**
wikibase-cloud@lists.wikimedia.org

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Phabricator

🔗 Manihest > T378627

Allow personal scripts on all instances

Closed, Resolved Public

Description

Story

As a user of a Wikibase Cloud instance, I want to be able to edit my own common.js and common.css to enhance my own UI experience.

Acceptance Criteria

1. All users (both managers and regular users that joined afterwards) can edit their own Special:MyPage/common.js and Special:MyPage/common.css
2. Neither of them can edit the global MediaWiki:common.js
3. As before, managers can edit the global MediaWiki:common.css, but not regular users.

Some explanation

We don't want to enable global user scripts (yet) because of legal risks of running malicious code for unsuspecting users. We don't see a problem when users set it up for themselves only.

Previously, engineers configured an instance for experiments where both personal and global scripts are available for editing: <https://github.com/wbstack/mediawiki/releases/tag/1.39-7.4-20240920-0-alpha>

Patches:

[wbstack/mediawiki/pull/458](https://phabricator.wikimedia.org/T378627) | Allow users to edit their own CSS and JS

<https://phabricator.wikimedia.org/T378627>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

LOG IN

SIGN UP

Your own Wikibase in five minutes

Simple & Secure

TRY IT OUT

<https://www.wikibase.cloud/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Sign up for Open Beta!

Our Open Beta is ready for your projects and data, running in European data centers with full GDPR compliance and 30 days of guaranteed data backups. Beta means we may not be able to offer 100% availability on the platform or individual services until full release, but we can guarantee your data is safe.

[SIGN UP HERE FOR OPEN BETA](#)

<https://www.wikibase.cloud/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Stav platformy Wikibase Cloud

No issues detected

Last updated just now

Incident history

2024 (8)

**Instability of Mediawiki Web and
Platform Nginx**

Resolved after 51839m

SEPTEMBER 24, 2024 AT 12:00 AM UTC

<https://wmde.github.io/wikibase-cloud-status/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Slovník českých knihovníků

The screenshot shows the Wikibase page for 'SCK'. At the top right, there is a navigation bar with links for 'čeština', 'Sck-admin', 'Diskuse', 'Nastavení', 'Sledované stránky', 'Příspěvky', and 'Odhlásit se'. Below this is a search bar with the text 'Hledat na SCK' and a search icon. The main content area features the title 'SCK' and a description: 'Slovník českých knihovníků (SCK) je jednou z databází vytvářených v Národní knihovně ČR, konkrétně v Knihovnickém institutu. Od konce listopadu 2023 je tato databáze k dispozici v podobě otevřených dat (pod CC0). V roce 2024 probíhá převod dat z knihovního systému Aleph do této instance Wikibase. V ní je zatím zpřístupněna pouze část dat z této databáze; předpokládá se, že všechna data budou ve Wikibase zpřístupněna do konce léta 2024. Úplná data z databáze SCK jsou k dispozici ve formátu MARCXML na portálu Informace pro knihovny. Další podrobnosti o databázi najdete na portálu Informace pro knihovny.' Below the text are several links: 'Příklady dotazů [editovat]', 'Všichni knihovníci', 'Mapka míst narození knihovníků', 'Mapka míst působení knihovníků', 'Mapka míst úmrtí knihovníků', 'Časová osa s knihovníky, kteří mají své obrázky (většinou fotografie) na Wikimedia Commons', 'Časová osa s knihovníky, kteří se narodili v roce 1930', and 'Seznam knihovníků, kteří se narodili v letech 1945 až 1989'. On the left side, there is a sidebar with navigation links: 'Hlavní strana', 'Poslední změny', 'Náhodná stránka', 'Nápověda k MediaWiki', 'Nástroje', 'Odkazuje sem', 'Související změny', 'Speciální stránky', 'Verze k tisku', 'Trvalý odkaz', 'Informace o stránce', 'Wikibase', 'New Item', 'New Property', 'New Schema', 'All Properties', 'Query Service', 'Cradle', and 'QuickStatements'.

<https://knihovnici.wikibase.cloud/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Terminologická databáze

The screenshot shows the Wikibase interface for the Terminological Database (TDKIV). At the top, there is a navigation bar with language options (čeština), user information (Tdkiv-admin), and utility links (Diskuse, Nastavení, Sledované stránky, Příspěvky, Odhlásit se). Below this is a search bar and a breadcrumb trail: Hlavní strana > Diskuse. The main heading is "TDKIV". The text explains that the database is for library and information science, created in the National Library of the Czech Republic. It notes that as of late 2023, the data is available as open data (CC0), and that a migration to Wikibase is ongoing for 2024, with only a portion of the data currently accessible. It also mentions that full data will be available in MARCXML format on the library information portal. A sidebar on the left contains navigation links such as "Hlavní strana", "Poslední změny", "Náhodná stránka", "Nápověda k MediaWiki", "Nástroje", "Odkazuje sem", "Související změny", "Speciální stránky", "Verze k tisku", "Trvalý odkaz", "Informace o stránce", "Wikibase", "New Item", "New Property", "New Schema", "All Properties", "Query Service", and "Cradle". Below the main text, there are sections for "Příklady dotazů" (with an edit link), "Všechny pojmy s výkladem", "Všechny pojmy podle tematických kategorií", "Počty citacích použitých zdrojů", "Obrázky z Wikidat ilustrující jednotlivé pojmy", and "Opětovné využití dat" (with an edit link).

<https://tdkiv.wikibase.cloud/>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Databáze zkratek

česřtina Zkratky-admin Diskuse Nastavení Sledované stránky Přispěvky Odhlásit se

Hlavní strana **Diskuse** Čist Editovat Zobrazit historii Více Hledat na KZK

KZK

Databáze zkratek pro knihovnictví a informační obory (KZK) je jednou z databází vytvářených v Národní knihovně ČR, konkrétně v Knihovnickém institutu.

Od konce listopadu 2023 je tato databáze k dispozici v podobě otevřených dat (pod CC0).

V roce 2024 probíhá převod dat z knihovního systému Aleph do této instance Wikibase. V ní je zatím zpřístupněna pouze část dat z této databáze; předpokládá se, že všechna data budou ve Wikibase zpřístupněna do konce léta 2024.

Úplná data z databáze TDKIV jsou k dispozici ve formátu MARCXML na portálu Informace pro knihovny.

Další podrobnosti o databázi najdete na samostatné stránce.

Příklady dotazů [\[editovat\]](#)

Všechny zkratky s rozpisy

Entity se zkratkami podle roku vzniku

Entity se zkratkami podle místa

Obrazky z Wikidat ilustrující jednotlivé entity se zkratkami

Opětovné využití dat [\[editovat\]](#)

Data v této Wikibase včetně související dokumentace a dotazů jsou k dispozici pod CC0. Přestože CC0 nevyžaduje uvedení zdroje, velmi oceníme, pokud ve svém projektu, kde naše data použijete, uvedete Národní knihovnu ČR jako zdroj.

Hlavní strana
Poslední změny
Náhodná stránka
Nápověda k MediaWiki

Nástroje
Odkazuje sem
Související změny
Speciální stránky
Verze k tisku
Trvalý odkaz
Informace o stránce

Wikibase
New Item
New Property
New Schema
All Properties
Query Service
Cradle
QuickStatements

<https://zkratky.wikibase.cloud/>

Modelování dat

na zelené louce (Wikibase je na začátku zcela prázdná)

různé možnosti

Wikidata jako zdroj inspirace

 nutnost vyrovnat se s méně strukturovanými údaji – těmi, které:

1. lze poměrně snadno převést na údaje strukturované:

- nové položky (s URI)
- původní řetězce (dočasně – pro kontrolu)

2. na strukturované údaje nelze snadno převést:

- řetězce

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Hlavní nástroje použité pro import dat

dokumentace (<https://ipk.nkp.cz/docs/databaze>)

XSLT

Catmandu (<https://metacpan.org/pod/Catmandu>)

QuickStatements

sort, uniq, xed

LibreOffice Calc (mj. funkce VLOOKUP) a Writer

OpenRefine

vstupní formát:

MARCXML

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Propojování položek na Wikidata

využitelnost pro **federované dotazy** prostřednictvím jazyka SPARQL

všechny databáze nemusí obsahovat všechna data, pokud jsou jednotlivé položky (záznamy) propojeny na jiné zdroje strukturovaných dat (v našem případě na Wikidata)

vyplatí se **zaměřit se na jedinečné údaje**

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Příklad vlastnosti

 [česřtina](#) [Přihláření](#) [Pořádat o účet](#)

Property **Diskuse** [Číst](#) [Zobrazit historii](#)

obrázek z Wikimedia Commons (P62)

Popis nebyl definován

[V dalších jazycích](#)
Konfigurovat

Jazyk	Štítek	Popis	Také znám jako
čeřtina	obrázek z Wikimedia Commons	Popis nebyl definován	
angličřtina	image from Wikimedia Commons	Popis nebyl definován	

Datový typ

Mediální soubor na Commons

Výroky

- Hlavní strana
- Poslední změny
- Náhodná stránka
- Nápověda k MediaWiki
- Nástroje
- Odkazuje sem
- Související změny
- Speciální stránky
- Verze k tisku
- Trvalý odkaz
- Informace o stránce
- URI pojmu
- Wikibase
- New Item
- New Property
- New Schema

<https://knihovnici.wikibase.cloud/entity/P62>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Příklady položek 1/3

```
▼ P28:  
  ▼ 0:  
    ▼ mainsnak:  
      snaktype: "value"  
      property: "P28"  
      hash: "3318ccf10173839b070c37e902b1c65fca9fd75d"  
    ▼ datavalue:  
      value: "1953-06-07"  
      type: "string"  
      datatype: "edtf"  
      type: "statement"  
      id: "Q236500DC8DA7-7AB4-428B-A603-77D454E8B767"  
      rank: "normal"
```

```
v:a9d89080f391517d5ef80ec4b8e21335 a wikibase:TimeValue ;  
wikibase:timeValue "1953-06-07T00:00:00Z"^^xsd:dateTime ;  
wikibase:timePrecision "11"^^xsd:integer ;  
wikibase:timeTimezone "0"^^xsd:integer ;  
wikibase:timeCalendarModel <http://www.wikidata.org/entity/Q1985727> .
```

```
<rdf:Description rdf:about="https://knihovnici.wikibase.cloud/value/a9d89080f391517d5ef80ec4b8e21335">  
<rdf:type rdf:resource="http://wikiba.se/ontology#TimeValue"/>  
<wikibase:timeValue rdf:datatype="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#dateTime">"1953-06-07T00:00:00Z"</wikibase:timeValue>  
<wikibase:timePrecision rdf:datatype="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#integer">"11"</wikibase:timePrecision>  
<wikibase:timeTimezone rdf:datatype="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#integer">"0"</wikibase:timeTimezone>  
<wikibase:timeCalendarModel rdf:resource="http://www.wikidata.org/entity/Q1985727"/>  
</rdf:Description>
```

Nohavica, Jaromír, 1953- (Q236)

český knihovník

▼ V dalších jazycích

Konfigurovat

Jazyk	Štítek	Popis	Také znám jako
čeština	Nohavica, Jaromír, 1953-	český knihovník	
angličtina	Nohavica, Jaromír, 1953-	Czech librarian	

Výroky

instance (čeho) knihovník

▼ 0 referencí

biografická poznámka Narozen 7.6.1953 v Ostravě. Textař, zpěvák, písničkář, překladatel z ruštiny.

▼ 0 referencí

<https://knihovnici.wikibase.cloud/entity/Q236>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Příklady položek 2/3

propojená otevřená data (Q3209)

pojem

▾ V dalších jazycích

Konfigurovat

Jazyk	Štítek	Popis	Také znám jako
čeština	propojená otevřená data	pojem	
angličtina	linked open data	concept	
španělština	Štítek nebyl definován	Popis nebyl definován	

Výroky

instance (čeho)	pojem
	▾ 0 referencí
kategorie	Internet
	▾ 0 referencí

výklad

Vzájemně propojená strukturovaná data, která jsou publikovaná na sémantickém webu v souladu s metodou propojených dat (linked data) a která zároveň mohou být volně a opakovaně užívána a dále šířena kýmkoli za libovolným účelem bez technických a legislativních omezení.

▾ 12 referencí

zdroj	MYNARZ-ZEMÁNEK-2010
zdroj	BERNERS-LEE-2009
zdroj	LINKED DATA-2012
zdroj	HEATH-2012

<https://tdkiv.wikibase.cloud/entity/Q3209>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Příklady položek 3/3

MARC (Q225)

Machine Readable Cataloging

Machine Readable Catalogue

[V dalších jazycích](#)

Konfigurovat

Jazyk	Štítek	Popis	Také znám jako
čeština	MARC	Machine Readable Cataloging	Machine Readable Catalogue
angličtina	MARC	Machine Readable Cataloging	

Výroky

instance (čeho)

entita se zkratkou

▼ 0 referencí

překlad

strojem čitelná katalogizace

▼ 0 referencí

strojem čitelný katalog

▼ 0 referencí

<https://zkratky.wikibase.cloud/entity/Q225>

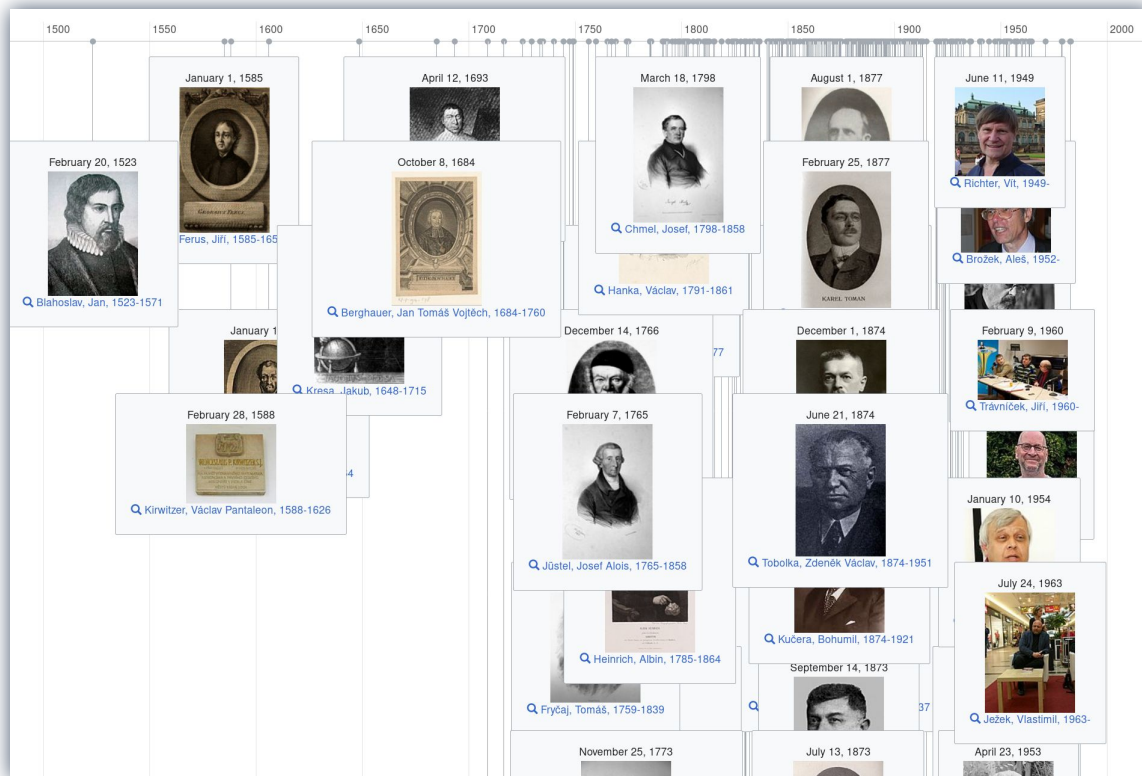

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Příklady dotazů 1/3

<https://tinyurl.com/obrazky-knihovniku>

(Slovník českých
knihovníků)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Příklady dotazů 2/3

<https://tinyurl.com/obrazky-z-wikidat>

(terminologická databáze)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

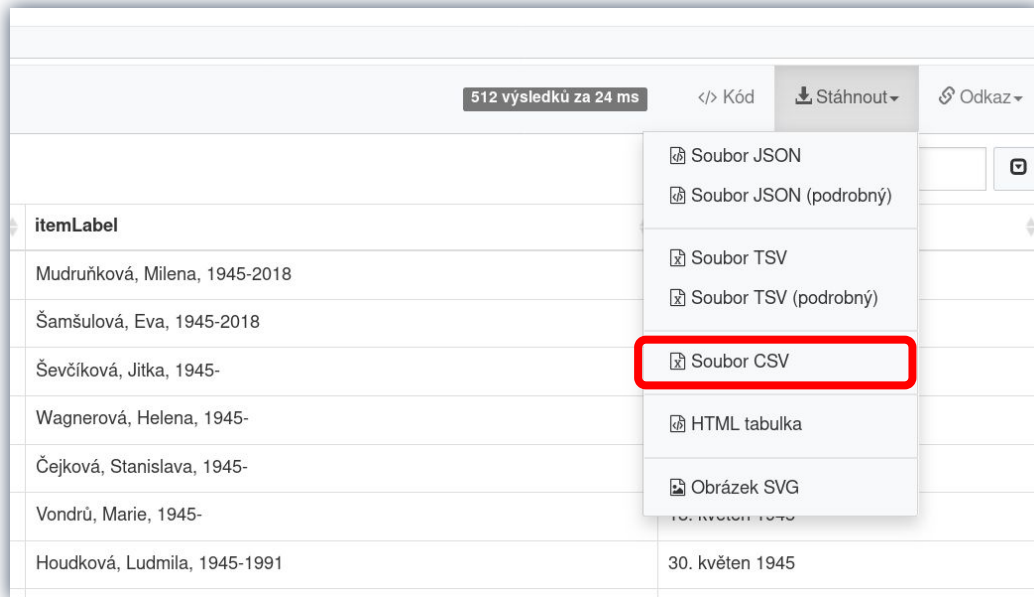
<https://tinyurl.com/entity-podle-mista>

(databáze zkratek)

Příklady dotazů 3/3

Možnost stáhnout si výsledky dotazu např. v CSV

The screenshot shows a search results interface. At the top, it indicates "512 výsledků za 24 ms". Below this, there are buttons for "</> Kód", "↓ Stáhnout", and "🔗 Odkaz". A dropdown menu is open under "Stáhnout", listing several options: "Soubor JSON", "Soubor JSON (podrobný)", "Soubor TSV", "Soubor TSV (podrobný)", "Soubor CSV" (highlighted with a red box), "HTML tabulka", and "Obrázek SVG". The main content area displays a table with the following data:

itemLabel	
Mudruňková, Milena, 1945-2018	
Šamšulová, Eva, 1945-2018	
Ševčíková, Jitka, 1945-	
Wagnerová, Helena, 1945-	
Čejková, Stanislava, 1945-	
Vondru, Marie, 1945-	
Houdková, Ludmila, 1945-1991	30. květen 1945

💡 comma-separated values 💡

data se dají načíst např. do
tabulkových procesorů

<https://tinyurl.com/2abhdrdh>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Import dat pomocí nástroje QuickStatements

QuickStatements čeština Nová úloha Nápady Git Nápověda

Vytvořit novou úlohu s příkazy pro jako název úlohy

Importovat příkazy ve formátu z první verze Importovat příkazy ve formátu CSV

import dat mj. v CSV

<https://knihovnici.wikibase.cloud/tools/quickstatements/#/batch>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nástroj Cradle – vytváření formulářů pro vkládání dat

Cradle čeština Git [Nápověda](#)

knihovnik

Štítky *	Jazyk Text	<input data-bbox="1306 503 1344 536" type="button" value="+"/>
Také znám jako	Jazyk Text	<input data-bbox="1306 601 1344 634" type="button" value="+"/>
Popis	Jazyk Text	<input data-bbox="1306 699 1344 732" type="button" value="+"/>
instance (čeho) *	knihovnik 	<input data-bbox="1306 809 1344 841" type="button" value="+"/>
pseudonym	string	<input data-bbox="1306 907 1344 940" type="button" value="+"/>

<https://knihovnici.wikibase.cloud/tools/cradle/#/subject/knihovn%C3%ADk>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nástroj pro slučování (a přesměrování) položek

Sloučit dvě položky

Sloučit dvě položky

Pokud slučujete dvě položky, všechny štítky, popisy, aliasy, odkazy na články a výroky budou přesunuty z jedné položky do druhé.

Identifikátor objektu, odkud se má slučovat

Identifikátor objektu, kam se má slučovat

Sloučit položky

<https://knihovnici.wikibase.cloud/wiki/Special:Mergeltems>

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Slovník českých knihovníků v ukázkovém videu

The screenshot shows a Wikimedia Commons page for the file "File:Example of federated querying between the Wikibase of National Library of the Czech Republic and Wikidata.webm". The page includes a navigation menu on the left, a top navigation bar with user information and search, and a main content area. The main content area features a video player with a play button and a Wikidata information panel for the entity "Vytisk".

File:Example of federated querying between the Wikibase of National Library of the Czech Republic and Wikidata.webm

From Wikimedia Commons, the free media repository

Download Use this file Use this file Email a link Information

Vytisk Q5842

multiplicity in Wikibase Wikibase

in more languages

Language	Label	Description	Also known as
bronck English	no label defined	no description defined	
English	Vytisk	multiplicity in Wikibase Wikibase	

All entered languages

Statements

instance of	multiplicity	0 references
part of	Vytisk Wikibase	0 references
Wikidata ID	Q5842	0 references

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Example of federated querying between the Wikibase of National Library of the Czech Republic and Wikidata.webm](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Example_of_federated_querying_between_the_Wikibase_of_National_Library_of_the_Czech_Republic_and_Wikidata.webm)

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Další plánované kroky 1/2

oficiální spuštění provozu databází ve Wikibase

informování (odborné i široké) veřejnosti o nové podobě databází

zpracování **dokumentace**

inspirace z Walesu: <https://snarc-llgc.wikibase.cloud/wiki/Guidelines>

zařazení instancí Wikibase do **Webarchivu** (<https://www.webarchiv.cz/>)

přidávání **fotografií knihovníků z archivů** na Wikimedia Commons

školení pro zaměstnance knihovny

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Další plánované kroky 2/2

přidání **nových vlastností do Wikidat** (druhá vlastnost pro TDKIV a první pro Slovník českých knihovníků)

postupné přidávání dalších vlastností a **převod dosavadních textových hodnot na položky (URI)**

vlastní instalace Wikibase Cloudu:

<https://github.com/deer-wmde/wbaas-deploy-apps>

zpřístupnění **dalších databází** ve Wikibase

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Poděkování

Anna Machová a další kolegové a kolegyně z Národní knihovny ČR

Aleš Brožek

Vojtěch Dostál, Jiří Sedláček, Michal Josef Špaček

Jason Evans

členové telegramové skupiny Wikibase Cloud

spolek Wikimedia ČR

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Přechod na propojená otevřená data není jednoduchý, ale výsledek za vynaložené úsilí stojí!

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Děkujeme za pozornost!